

Stap voor stap naar Santiago

» Lisette Schmidt

Wandelen op de eeuwenoude bedevaartroute naar Santiago de Compostela betekent blaren, spierpijn en afzien. Maar voor velen is het ook een periode van bezinning, een etappe op de reis van hun leven

Sinds de tiende eeuw ondernemen pelgrims uit alle windstreken de tocht naar het Spaanse Santiago de Compostela, waar de heilige apostel Jakobus begraven zou zijn. Vroeger gold deze bedevaart als bewijs van geloof en –mits ondernomen in een jaar waarin de verjaardag van Jakobus op een zondag valt – als aflaat voor alle begane zonden. Tegenwoordig wordt het door veel wandelaars vooral als een sportieve uitdaging beschouwd. Maar zelfs niet-gelovigen ervaren een spirituele dimensie.

Dat is althans de ervaring van Cees van Vliet. Twee jaar geleden vertrok de registeraccountant te voet vanuit zijn woonplaats Ugchelen bij Apeldoorn richting de Pyreneeën via Reims en de eeuwenoude pelgrimsweg vanuit het Franse Vézelay. 'De pelgrimszegen in Vézelay heeft mij diep geraakt', herinnert hij zich. 'Tijdens de mis van zeven uur 's ochtends in de Sint-Madeleinebasiliek zongen vijftien monniken en nonnen a capella speciaal voor ons. Een echtpaar uit Parijs en ik waren de enige pelgrims. Het klonk zó zuiver. En de akoestiek was zo goed. In de linkerhand legde de pastoor het Evangelie van Lucas, in de rechterhand een broodje om ons een goede reis naar Santiago te wensen. Die dag liep ik minstens vijf keer verkeerd, zo verward en ontroerd was ik.'

Na tachtig dagen lopen eindigde Van Vliet destijds zijn tocht in het Spaanse Roncesvalles, met zo'n drieëntwintighonderd kilometer in de benen. De afgelopen weken liep hij de resterende achthonderd kilometer

Info

Nederlands Genootschap van Sint Jacob, www.santiago.nl, tel. 030-23153 91 (aanvraag pelgrimspas); herberg "L'Esprit du Chemin", www.esprituduchemin.org. Hotel Rua Villar, Santiago, www.hotelruavillar.com.

naar Santiago. Hij is gestopt met zijn werk als registeraccountant bij de Belastingdienst om zich te kunnen bezinnen op verleden, heden en toekomst.

Zo' n lange afstand als Van Vliet heb ik niet gelopen als ik in Santiago aankom. Ik volg het traject Orthez-Pamplona in zes etappes, 'slechts' honderdvijftig kilometer van de SintJakobs route. Drie dagen Frankrijk op de rustige Vézelay-route, drie dagen Spanje op de drukke 'camino'. Veters vast, rugzak om en lopen maar! Vanuit het dorpje Orthez in de Zuid-Franse Béarn vertrek ik voor dag en dauw met acht kilo op de rug. Ik hoef alleen maar, zoals Cees het omschrijft, 'mijn voeten in een oneindige beweging te laten gaan' en de sint-jakobsschelpen te volgen, waarmee de route is gemarkeerd. Alna één kilometer roept een oudmannelijke: 'Je bent er bijna!' Boeren op tractoren zwaaien en velen wensen me 'bonne route'.

Madame Sarthou ontvangt me met open armen in haar Auberge du Saumon in Sauveterre de Béarn. Het glaasje appelcider van het huis stijgt meteen naar het hoofd, de wilde zalm smaakt heerlijk en ik hoef alleen maar naar grootmoeders ledikant te kijken, of ik val in slaap. Bij het afscheid de volgende morgen drukt madame een stempel op mijn pelgrimspas en stopt ze een potje foie gras in mijn rugzak. Op naar Ostabat, waar de vier historische pelgrimsroutes vanuit Arles, Le Puy-en-Velay (dit is de GR65 – een aanrader), Parijs en Vézelay samenkomen. Vanaf deze plaats is het één lange weg naar het graf van de heilige Jakobus.

Eerst nog wat stijf in kuit en bovenbenen, maar al snel zijn de spieren soepel en hervind ik mijn ritme. Hier volgt de 'chemin de Saint Jacques' smalle, soms modderige paadjes, dan weer bredere, verharde wegen, door bossen, langs beekjes en omgeploegde maïsvelden. In de verte verrijzen de Pyreneeën met besneeuwde pieken. De vele oude kerken, kapelletjes en kruizen getuigen van een rijk pelgrimsverleden. Maar vandaag is er in de verre omtrek geen pelgrim te bekennen. Slechts het geluid van vogels, krekels, koeienbellen en blaffende honden die hun territorium bewaken. Heuvel op gaat nog goed. heuvel af stukken minder. Een blaas op

Hotel Rua Villar in Santiago — een aanrader;

graf van een omgekomen pelgrim op de col van Lepoeder;

het Mariabeeld van Orisson;

mijn grote teen blijkt de boosdoener.

Tegen beter weten in vertrek ik de volgende ochtend toch. Al na een uur branden de blaren – drie inmiddels – in mijn schoenen, ondanks de speciale pleisters. Strompelend bereik ik via de 'Porte de Saint Jacques' het middeleeuwse vestingstadje Saint-Jean-Pied-de-Port aan de voet van de Pyreneeën.

Al eeuwenlang lopen miljoenen pelgrims onder de poort van de heilige Jakobus door. Unesco heeft deze in 1998 tot Werelderfgoed verklaard, als onderdeel van de historische Jakobswegen in Frankrijk. Elf jaar eerder wees de Raad van Europa de camino al aan als Eerste Europese Culturele Route.

De beste managementtraining

Niet ver van de poort ligt 'L'Esprit du Chemin', volgens velen een van de meest bijzondere overnachtingsadresjes langs de 'weg'. In 2003 kochten Huberta Wiertsema en Arno Cuppen het eeuwenoude pand en verbouwden het tot een eigentijdse herberg. De inrichting is smaakvol met blankhouten tafels, mozaïektegeltjes en oude, houten kasten. Op je hoofdkussen ligt een briefje met een drietalig 'welkom', een getekende schelp en je voornaam. In lente en zomer waakt Wiertsema over haar pelgrims, samen met Cuppen en een stoet vrijwilligers. De rest van het jaar werkt het stel in Nederland, zij als loopbaancoach, hij als manager.

Wiertsema: 'We krijgen hier veel directeurs en managers van bedrijven die op eigen initiatief de camino lopen. En steeds hoor je: dit is de beste training. De meesten willen de drukte van het dagelijkse bestaan met overvolle agenda's een tijdje achter zich laten. Het hoofd leegmaken. Eén zijn met de natuur. Terug naar de eenvoud. Een tocht naar binnen om te ontdekken wat écht belangrijk voor je is. Vaak is het ook het verwerken van ingrijpende ervaringen of afscheid nemen van oude patronen, een loopbaan of een geliefde.'

Zo stapte Bert Verdonck, een van mijn medegasten, uit het partnerschap van een reclamebureau. Drie dagen per week pendelde hij op en neer tussen de vestigingen in Amsterdam en (woonplaats) Antwerpen. 'Ik werd ook van al die files in Nederland'

Sint-jakobsschelpen markeren de weg;

pelgrimsdiner in Pamplona

Wegwijzer nabij het punt waar de vier historische wegen van Frankrijk samenkomen

Het overgrote deel van de pelgrims start in Saint-Jean-Pied-de-Port. De eerste etappe is meteen een van de mooiste én zwaarste van de camino. Niet alleen vanwege de lengte (27 kilometer) en stijging (1300 meter). Ook sneeuw, snijdende wind en plotseling opkomende mist kunnen de beklimming van de col van Lepoeder (1410 meter) moeilijk of onmogelijk maken, soms met fatale afloop.

Vooralsnog zijn de weergoden mij gunstig gezind. Wilde paarden met hun veulens vergezellen mij een stuk de berg op. Mijn hoofd raakt langzaam leeg. Na drie uur kom ik aan bij het Mariabeeld van Orisson. Veel pelgrims racen voorbij. Ze zien het prachtige beeld niet eens. Ik kom niet meer lekker in mijn ritme. Te druk. 'Al die hete adems in mijn nek', vindt ook een wandelaar uit Hilversum. En bij het zien van de dicht opeengepakte stapelbedden (voor 120 personen) in het klooster van Roncesvalles met slechts twee douches ben ik blij dat ik een hotelletje heb geboekt.

Magisch

'Ik heb daar eens uren bibberend van de kou voor een dichte deur gestaan', fluistert de Britse Veronica in de kathedraal van Santiago. Dit is haar zesde camino en ook nu weer raakt ze geëmotioneerd. 'Er hangt hier een magische sfeer.'

De kathedraal is afgeladen vol met vooral

vertelt hij. 'Ook kon ik niet meer tegen de oneerlijkheid en ondoorzichtigheid in de reclamewereld. Vaak dacht ik: waar gaat het over? Het bewandelen van de camino betekent voor mij een periode van bezinning. Nadenken over wat ik werkelijk wil in het leven.'

pelgrims. Een non begint te zingen: 'Alleluja...'
Zuiver en adembenemend mooi. Ze zwaait met haar arm. 'Todos!' Eerst nog aarzelend, maar dan uit volle borst zingt iedereen mee. Het galmt door de kathedraal. Een oudere man wurmt zich door de massa naar voren, masseert even zijn bovenbenen. Zijn rugzak en stok zet hij naast zich neer. Dan knielt hij, sluit zijn ogen en zingt.